

Tabel 1.

Gyllens kvælstofvirkning i marken i pct. af tilført N (ved almindelig udsprengning fra gyllevogn)

Udbringningstidspunkt Måned	Afgørødetype	
	Roer (majs, kar- tøfler)	Byg (raps, slæt- græs)
September	12	10
Oktober	14	11
November	20	16
December	35	22
Januar-februar	(45)	(28)
Marts-april	50 ¹⁾	30 ²⁾

Ved nedfældning: ¹⁾ 65 pct., ²⁾ 40 pct.

Kilde: Gylle - Landbrugets informationskontor 1984

Et groft skøn viser, at det oprindelige forslag om forbud mod udbringning fra høst til 1. december vil mindske den samlede udvaskning med omkring 8.000 tons kvælstof pr. år. Der er ikke ved dette skøn taget hensyn til, at en vis del af gødningen kan udbringes til efterårs- og vinterafgrøder. Grænsen på 50 kg N/ha blev sat, fordi vintersæd kun kan optage en begrænset mængde kvælstof om efteråret.

Forslaget i handlingsplanen om begrænsning i udbringning fra høst til 15. oktober medfører, at nedgangen i den samlede udvaskning bliver noget mindre end beregnet ovenfor. Forslaget må dog forventes at medføre, at der vil blive udbragt en større mængde husdyrgødning i det tidlige efterår til vintersæd og dermed medfører en reduktion af den samlede udvaskning.

Selv om de foreslåede begrænsninger i at udbringe flydende husdyrgødning på bar mark ikke beregningsmæssigt synes at give anledning til en større reduktion i den samlede kvælstofudvaskning, kan denne reduktion i den samlede kvælstofudvaskning være af stor betydning for grundvandsbeskyttelsen i grovsandede områder med mange husdyr.

Udbringningstidspunktet 15. oktober giver større sikkerhed for, at vejrforholdene ikke forhindrer en lovlig nedbringning.

Ad d - nedpløjning m.v. af flydende husdyrgødning på ubevoksede arealer:

I udkastet af 16. november 1984 foreslås det, at flydende husdyrgødning på ubevoksede arealer skal nedfældes eller inden 24 timer nedpløjes eller nedharves. Nedbringning af gødningen hindrer, at denne f.eks. ved stærke regnskyl strømmer direkte til vandløb eller sammenskylleres i lavninger, hvorfra den kan sive til grundvandet eller gennem dræn til overfladevandet. Samtidig vil en sådan bestemmelse bevirke, at flydende husdyrgødning ikke kan udbringes på hårdt frossen eller snedækket jord, hvor den ved efterfølgende tøbrud vil kunne strømme af jorden med smeltevandet. Herved vil mange af de tilfælde, hvor direkte udledning af gylle fra marker forårsager omfattende fiskedød i vandløb og dambrug, kunne undgås.

Ammoniakfordampningen vil også blive begrænset, hvorved gødningens kvælstof i højere grad vil komme afgrøderne til gode. Det må antages, at ammoniakfordampningen fra udbragt gødning vil blive reduceret med 30-50 pct.

Den endelige handlingsplan indeholder ikke forslag til en tilsvarende bestemmelse. Miljøstyrelsens forslag er imidlertid normalt i overensstemmelse med godt landmandsskab, da det giver en bedre udnyttelse af husdyrgødningen. Udledning af gylle fra marker, f.eks. i forbindelse med tøbrud, er i øvrigt ulovligt efter miljølovens § 17 og giver anledning til en del domme.

Også en efterlevelse af »godt landmandsskab« og en skærpet retshåndhævelse på miljøområdet vil fremover mindske overfladisk afstrømning og ammoniakfordampning bliver opfyldt.

Den økonomiske konsekvens af et krav om nedbringning vil dels være besparelser på indkøb af handelsgødning, dels øgede omkostninger til nedbringning.

Ad e - maksimumgrænser for udbringning af husdyrgødning pr. ha.

I forslaget af 16. november 1984 er der sat en grænse for husdyrgødning på 150 kg totalkvælstof pr. ha, mens den endelige handlingsplan peger på, at der skal sikres harmoni mellem husdyrhold og jordtilligende.

Et krav om maksimumsgrænse for husdyrgødning kan være vanskelig at kontrollere.